

Sejm rozpoczął debatę budżetową

WARSZAWA

W piątek 20 bm. Sejm PRL rozpoczął trzydniową debatę budżetową. Sprawozdawca generalny planu i budżetu pos. Józef Kulesza (PZPR) złożył sprawozdanie Komisji Planu Gospodarczego, Budżetu i Finansów o projekcie uchwały o narodowym planie gospodarczym na r. 1964 oraz o projekcie ustawy budżetowej na rok przyszły. Z kolei głos zabrał prezes NIK Konstanty Dąbrowski, który uzasadnił wniosek o udzielenie rządowi absolutorium za rok 1962.

Zeszlony plan przewidywał dalszy wzrost produkcji w całej gospodarce narodowej. Wzrost ten miał nastąpić w znacznej mierze na drodze podniesienia wydajności pracy i zwiększenia efektywności działalności gospodarczej. W toku realizacji wystąpiły jednak odchylenia od założeń planu w niektórych dziedzinach gospodarki narodowej. Ogólna wielkość produkcji nie osiągnęła poziomu wynikającego dla roku 1962 z planu 5-letniego. Źródło różnicy między planowanym a faktycznie osiągniętym wzrostem produkcji tkwi przede wszystkim w rolnictwie, w skutkach nieurodzaju w ub. roku.

Wyciągając wnioski z ubiegłych lat, a w szczególności doświadczeń 1962 i 1963 r. mówca wskazał na konieczność dokonania odpowiednich zmian w planowaniu gospodarczym, zapewniających stopniowe tworzenie potrzeb-

nych środków rezerwowych. Wskazał też na konieczność pełnej realizacji planów w opatrzenia rolnictwa w niezbędne środki produkcji.

Konstanty Dąbrowski przedstawił następnie wyniki kontroli przeprowadzonych przez NIK w dziedzinie in-

(Ciąg dalszy na str. 2)

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZCIE SIĘ!

NOWINY RZESZOWSKIE

Sobota i niedziela
21 i 22 grudnia
1963 r.

Nr 301 (4512)
Wyd. A
Nakład 96.646

10 stron
z „Widnokresem”

Cena 70 gr

ORGAN KOMITETU WOJEWÓDZKIEGO PZPR

X SESJA KOMITETU WYKONAWCZEGO RADY WZAJEMNEJ POMOCY GOSPODARCZEJ W BUKARZCZCIE

Na zdjęciu: Delegacja polska na sesję z wicepremierem Piotrem Jaroszewiczem na czele na sali obrad. CAF-telefoto

Gustaw Morcinek nie żyje

KRAKÓW

Gustaw Morcinek, znakomity pisarz, autor licznych książek i powieści z życia górników i ludu śląskiego, laureat wielu nagród literackich zmarł w piątek rano w szpitalu w Krakowie w wieku 72 lat. Pisarz chorował już od pewnego czasu i przebywał w I klinice chorób wewnętrznych Akademii Medycznej w Krakowie. Data i miejsce pogrzebu nie zostały jeszcze ustalone.

★ ★ ★

Gustaw Morcinek urodził się 25 sierpnia 1891 r. w Karwinie na Śląsku. Syn górnik, pracował początkowo jako górnik. Następnie po ukończeniu seminarium nauczycielskiego uczył w szkołach śląskich.

Zadebiutował w 1920 r. jako publicysta. Pierwszą książką był wydany w 1929 r. zbiór nowel „Serce za tamą”. W następnym roku ukazuje się powieść „Byli dwaj bracia”, a w 1931 r. — śląska epopeja „Wygrabany chodnik”. Książki te przyniosły mu sławę i popularność nie tylko na Śląsku.

Z okresu przedwojennego pochodzą też: „Inżynier Szeruda”, „Wybrane kamienie”, a także książki dla młodzieży — „Narodziny serca”, „Gwiazdy w studni”, „Ludzie są dobrzy”, „Po kamienistej drodze”.

Twórczość Morcinka w tym okresie obraca się przede wszystkim wokół tematyki górniczej, ukazuje ciężkie życie górników, ich walkę o pracę i chleb.

Lata wojny przeżył pisarz w hitlerowskim obozie koncentracyjnym. Po wyzwoleniu podróżował krótko po Szwajca-

rii, Francji, Włoszech. Do kraju wrócił w 1946 r.

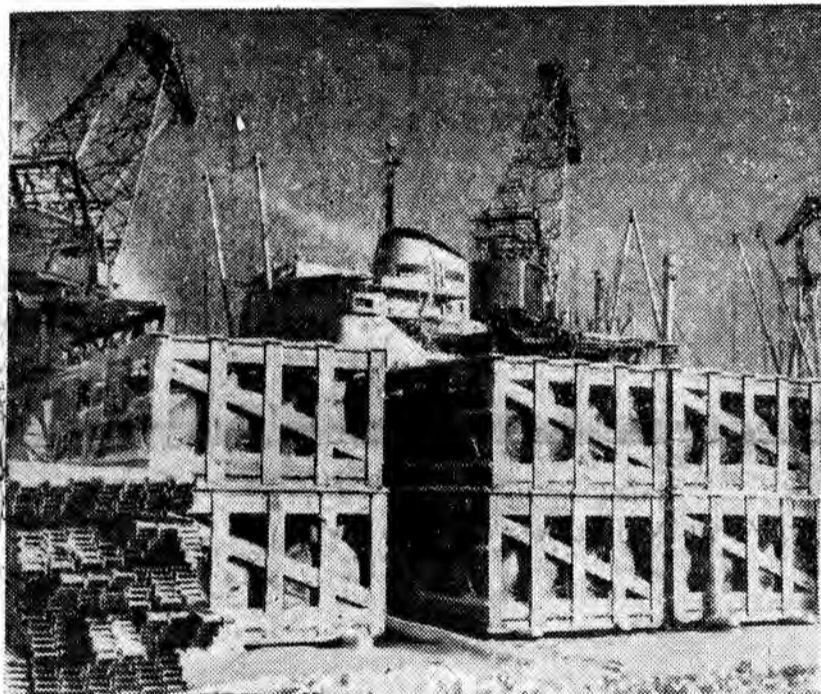
Pierwszy okres powojennej twórczości Morcinka — prawie 4 lata — to literacki obrachunek pisarza z wojną.

Powstają wówczas „Listy spod morwy”, „Dziwaczyna z Pól Elizejskich”, „Listy z mojego Rzymu”, „Zagubione klucze”, „Dwie korony”. Do przeżyć obozowych i spraw emigracji polskiej pisarz wraca jeszcze w 1957 r. w książce „Judas z Monte Siuro”.

I znów powrócił do ukochanego tematu — Śląska i życia górników. Powieść „Pokład Joanny” przynosi Morcinkowi państwową nagrodę literacką (1951).

W latach następnych ukazuje się:

(Ciąg dalszy na str. 2)

Uczestników wielkiego konkursu plebiscytu „NAGRODA OSIEMNASTU”

czekają cenne nagrody

telewizor
aparat radiowy
adapter z kompletem płyt
oraz cenne książki

Konkurs - plebiscyt ogłoszony zostanie w magazynie świątecznym „Nowin Rzeszowskich”.

W 12-stronicowym magazynie Czytelnicy gazety otrzymają nową sensacyjną powieść, reportaże z kraju i z zagranicą, ciekawostkę, modę, humor oraz bogaty serwis zdjęć.

Poczta zasypana lawiną listów i paczek

WARSZAWA

Poczta zasypana została lawiną przesyłek świątecznych. Dziennie dostarcza się do adresatów ok. 12,5 mln listów i kart oraz ponad 200 tys. paczek, tj. trzykrotnie więcej niż w normalnym dniu roku. Liczba przesyłek wzrasta z dnia na dzień. Obserwuje się szczególnie duży wzrost liczby przesyłek kierowanych za granicę i nadchodzących z innych krajów.

Do 24 bm. paczki i listy docierają się szczególnie w ośrodkach wielkomiejskich — kilkakrotnie w ciągu dnia. W dni świąteczne listonosze przekazywać będą tylko najpilniejsze przesyłki: telegramy, listy ekspresowe i polecane, a w drugim dniu świątecznym — także i paczki żywnościowe.

Przygotowując się do wzmoczonego ruchu poczta podjęła szereg kroków usprawniających pracę.

W PORCIE GDYŃSKIM

„Cekop” zawarł umowę na dostawę urządzeń dla górnictwa Indonezji.

Na zdjęciu: Wózki górnicze przed załadunkiem na statek „Hanka Sawicka”. CAF-fot. Uklejewski

W 42 godziny dookoła świata

BONN

Nowy rekord świata w podróży naokoło globu ziemskiego ustanowił w czwartek 35-letni reprezentant fińskiego towarzystwa lotniczego „Finnair” w Norwegii, Hyrkka Vaaenaenen, który obiecał Ziemię dookoła w ciągu 41 godzin i 50 minut. Pobił on tym samym o 49 minut rekord dla pasażera samolotu ustanowiony niedawno przez duńskiego dziennikarza Omogensa Hansena, który zużył na to 42 godziny i 39 minut.

Vaaenaenen rozpoczął swą podróż z Frankfurtu nad Menem. Do Bombaju leciał samolotem indyjskiego towarzystwa lotniczego „Air - India”, a stamtąd do Tokio samolotem „Swiss - Air”. W Tokio rekordzista przesiadł się do samolotu „Air France”, który poprzez Biegun Północny przewiózł go do Hamburga. Samolotem zachodniemieckiej „Lufthansy” przybył on w czwartek z powrotem do Frankfurtu.

Rozmowy ministrów handlu zagranicznego Polski i Związku Radzieckiego

MOSKWA

W dniach 19-20 grudnia br. minister handlu zagranicznego PRL W. Trąmpczyński przeprowadził w Moskwie z ministrem handlu zagranicznego ZSRR N. Patoliczewem

rozmowy w sprawie zawarcia protokołu o wymianie handlowej między Polską i ZSRR na rok 1964. Ustalono, że końcowe rozmowy, jak również zawarcie protokołu nastąpią w Warszawie.

ZAMIEĆ ŚNIEŻNA NA RZESZOWSZCZYZNIE

Na trasie Rzeszów — Łębica samochody plugi z trudem przebijają się przez zaspę.

CAF fot. Kwiatkowski

Rozpoczęcie procesu oświęcimskiego

BONN

W piątek rano w niewielkiej sali rady miejskiej w Frankfurtu nad Menem rozpoczął się przed sądem przysięgłych proces przeciw 22 byłym funkcjonariuszom administracji hitlerowskiego obozu zagłady w Oświęcimiu, współwinnym zamordowania 4 milionów osób. W sali przepełnionej do ostatniego miejsca, w blasku jupiterów, w otoczeniu fotoreporterów i operatorów kronik filmowych, przewodniczący sądu, Hans Hofmeyer, dokonał zaprzysiężenia 6 sędziów zasiadających na ławie przysięgłych. Sąd dopuścił 14 byłych więźniów obozu oświęcimskiego, pochodzących z 12 różnych krajów, do wniesienia oskarżenia z tytułu prywatnego.

Tak więc rozpoczął się epilog trwającego 5 lat śledztwa, którego rezultaty zawarte są w 80 tomach akt głównych rozprawy, mającej po 18 latach ujawnić potworność hitlerowskiej maszyny zbrodni.

Sytuacja baryczna Polska znajduje się w obszarze podwyższonego ciśnienia między wypełniającymi się wyżami nad pld. Szwecji, Jugosławii i Rumunii. Nad ZSRR zalegają wyże baryczne.

Prognoza pogody: Zachmurzenie umiarkowane z okresowymi rozgładzeniami. Miejscami, zwłaszcza w górach, możliwe słabe opady śniegu. Zamglenia, miejscami mgły. Temperatura dniami od minus 10 st. do minus 5 st., nocą minus 15. Wiatry słabe, początkowo zachodnie, później z kierunków zmiennej.

Orientacyjna prognoza na najbliższe 2-3 dni: bez większych zmian.

CIĘKAWOSTKA

NIEMIŁA NIESPODZIANKA

Dwaj rabusie po zabiciu łupu o wartości 12 tys. dolarów podjeżdżają do oczekującego na nich samochodu i ku swemu zdziwieniu i przerażeniu stwierdzili, że przy kiero-

DNIA

wnicy siedzi agent policji. Dopiero później wyjaśniło się, że ekipa policjantów od dawna śledziła rabusiów krążących

wokół upatrzonego uprzednio mieszkania. Gdy dwaj z podejrzanych zbyt dłużej przebywali w budynku, policja aresztowała ich towarzysza, oczekującego z samochodem w pobliżu. Jego miejsce zajął agent policji.

Z kraju ze swiata

PROF. XAWERY DUNIKOWSKI PRZEKAZAL SWOJ DOROBIEK TWORCZY I ZBIORY NA DARZE DLA SPOLECZENSTWA

Najwybitniejszy rzeźbiarz polski profesor Xawery Dunikowski przekazał ludowemu Wojsku Polickiemu na ręce ministra obrony narodowej swój dorobek twórczy...

POLSKA I KENIA NAWIAZUJA STOSUNKI DYPLOMATYCZNE

Rząd PRL i rząd Kenii, kierując się obustronnym pragnieniem rozwinięcia przyjaznych stosunków i wzajemnej współpracy...

CARLOS RAFAEL RODRIGUEZ W MOSKWE

W piątek przybył do Moskwy Carlos Rafael Rodriguez, członek kierownictwa Zjednoczonej Partii Rewolucyjnej Socjalistycznej...

TYSIĄCE MIESZKAŃCÓW BERLINA ZACZĘLI PRZYBYĆ DO STOLICY NRD

Tysiące mieszkańców Berlina zachodniego zaczęło napływać w piątek rano do stolicy NRD...

ROZMOWY KAIRSKIE

Jak podaje korespondent agencji France Presse, w piątek w godzinach przedpołudniowych kontynuowane były w prywatnej rezydencji szefa ZBA w pobliżu Heliopolis rozmowy między premierem Chińskiej Republiki Ludowej...

MARLENA DIETRICH WYSTĄPI W STYCZNIU W SALI KONGRESOWEJ

W dniach 18 i 19 stycznia wystąpi w Warszawie Marlena Dietrich. Kontrakt z wybitną aktorką podpisał w Paryżu wydział PR i GARTTU Władysław Jakubowski...

USA WYCOFUJĄ SWOJE MIEJSZE Z KAMBODŻY

Rzecznik prasowy Departamentu Stanu R. Phillips oświadczył 18 bm., że Stany Zjednoczone odwołują z Kambodży wszystkich pracowników swoich misji wojskowych...

BUNDESWEHRA LICZY 664 TYS. ŻOŁNIERZY

Bundeswehra liczy obecnie, pod koniec roku 1963, 664 tys. żołnierzy. W sprawozdaniu rocznym bońskiego Ministerstwa Obrony...

REKORDOWY ROK „BATORO”

Rok 1963 jest rekordowy w historii eksploatacji naszego transatlantyka m/s „Batory”. Statek zrealizował swoje roczne zadania...

120 DZIECI I NIEMOWLĄT URATOWANYCH Z PŁOMIENI

120 dzieci i niemowląt uratowano z płomieni, gdy w czwartek wieczór w przystanku „Caritas” w miejscowości Ibenstedt (NRF) wybuchł wielki pożar...

Przygotowania do koordynacji planów krajów RWPG na lata 1966-70

BUKARESZT Korespondent PAP, red. S. Lewandowski, donosi: Komitet Wykonawczy RWPG przeprowadził w czwartek 8-godzinna debatę...

Przez biuro Komitetu Wykonawczego do spraw zbiorczych zagadnień planów rozwojowych został m. in. przygotowany wykaz najważniejszych wskaźników...

Warto także nadmienić, że przyjęto metodykę porównywania efektywności inwestycji w krajach członkowskich.

W dniu 19 bm. przybył do Bukaresztu minister komunikacji PRL, P. Lewiński, by wziąć udział w pracach Komitetu Wykonawczego RWPG...

Warto także nadmienić, że przyjęto metodykę porównywania efektywności inwestycji w krajach członkowskich.

Czy ostatnie chwile EWG?

PARYŻ Jak donosi paryski korespondent PAP, red. Z. Klimas, sytuacja jaka wytworzyła się w Brukseli, skłania obserwatorów politycznych w Paryżu do najczarniejszych myśli.

Nie mówi się już o kryzysie, ale rozważa się głośno konsekwencje, jakie przyniosłoby ewentualne — i coraz bardziej prawdopodobne — zerwanie.

Jakie perspektywy zarysowują się zatem w razie załamania się rozmów brukselskich? Po pierwsze, wypowiedzenie przez Francję układu o Wspólnym Rynku.

Ważnym zagadnieniem w roku ubiegłym było zachowanie równowagi rynkowej. Osiągnięto ogólne zwiększenie dostaw artykułów przemysłowych i żywnościowych o ponad 7 proc.

Charakteryzując całokształt wysiłków gospodarczych w ub. roku mówca stwierdził, że realizacja planu gospodarczego pomimo trudności, jakie wystąpiły w toku jego wykonywania...

Roczne plany przed terminem

Zaloga Zakładów Porcelany Elektrotechnicznej w Boguchwałie zameldowała o wykonaniu rocznych zadań produkcyjnych. W 102 proc. zrealizowała ona także plan eksportu.

Roczne zadania wykonały także Rzeszowskie Zakłady Przemysłu Terenowego. Wartość dodatkowej produkcji przekroczyła 1500 tys. zł.

Również zaloga Rafinerii Nafty w Jasle zameldowała o wykonaniu rocznego planu produkcji. Do końca grudnia br. przerobiła ona dodatkowo 3 tys. ton ropy.

Zakłady Przemysłu Gumowego w Dębicy 20 bm. wykonały plan eksportu, przekraczając go w cenach zbytu o ponad 16 mln zł.

Ostatnio rozstrzygnięto dwa konkursy: prasowy i publicznie-literacki o tematyce antyalkoholowej, zorganizowane przez Oddział Wojewódzki Społecznego Komitetu Przeciwalkoholowego i Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Prezydium WRN w Rzeszowie.

Wyróżnienie przyznano red. Zbigniewowi Ziembolowskiemu. Ponadto wyróżnienia otrzymali: Jerzy Walawski z Krakowa, Maria Kłękowa i Aleksander Małyk z „Wiadomości Fabrycznych”...

Wyręczenie nagród nastąpi w dniu dzisiejszym (21 bm.) w gmachu Prezydium WRN w Rzeszowie.

Katastrofa kolejowa pod Krynkami BIAŁYSTOK 19 bm. na stacji kolejowej w Krynkach, woj. białostockie, wydarzyła się katastrofa kolejowa.

W dniu dzisiejszym na ringu w Iłkżkim Pałacu Sportowym spotkały się reprezentacje bokserskie Związku Radzieckiego i Polski.

W dniu wczorajszym na ringu w Iłkżkim Pałacu Sportowym spotkały się reprezentacje bokserskie Związku Radzieckiego i Polski.

Polska delegacja rządowa zakończyła wizytę w Tanganice

Omówione rozwój stosunków między obu krajami

DAR ES-SALAM

Uzgodniony komunikat, ogłoszony na zakończenie wizyty w Tanganice polskiej delegacji rządowej pod przewodnictwem wicepremiera Szyra stwierdza m. in. iż rozmowy wykazały zbliżność poglądów we wszystkich omawianych sprawach.

W rozmowach wyrażono potępienie dla haniebnego systemu „Apartheidu” w Republice Południowej Afryki.

Uzgodniono sprawę utworzenia mieszanego przedsiębiorstwa polsko-tanganijskiego dla budowy cukrowni i założenia plantacji trzciny cukrowej.

Następnie pos. Stanisław Cieślak (ZSL) przedstawił uwagi do sprawozdania rządu z wykonania planu i budżetu w r. 1962 i wniosku NIK w przedmiocie absolutorium dla rządu.

Mówca stwierdził, że przewidywane dysproporcje, które nastąpiły w wielu dziedzinach gospodarki w ub. roku wymaga dłuższego czasu i poważnych nakładów inwestycyjnych.

Mówca zanalizował tempo wzrostu produkcji przemysłowej w 1962 r., które było szybsze od założonego w planie rocznym, wolniejsze jednak niż w latach ubiegłych.

Nastąpiła pewna poprawa w zakresie wykorzystania surowców, materiałów, paliw i energii. Niemniej nie osiągnięto w produkcji przemysłowej planowanej obniżki kosztów własnych produkcji.

Ważnym zagadnieniem w roku ubiegłym było zachowanie równowagi rynkowej. Osiągnięto ogólne zwiększenie dostaw artykułów przemysłowych i żywnościowych o ponad 7 proc.

Charakteryzując całokształt wysiłków gospodarczych w ub. roku mówca stwierdził, że realizacja planu gospodarczego pomimo trudności, jakie wystąpiły w toku jego wykonywania...

Zgodnie z zapowiedzią zamieszczonej w ub. roku w prasie kolejnych ustaw przytoczonych w czwartek przez Sejm.

Trzecia z przyjętych ustaw dostosowuje przepisy w zakresie sądownictwa powszechnego do zasad przyjętych w uchwalonej przez Sejm w ubiegłym roku ustawie o Sądzie Najwyższym.

Zawarte w ustawie przepisy, ważne dla umocnienia praworządności dotyczą między innymi pozycji sędziego i umocnienia zasady niezawisłości sędziowskiej.

Referując ostatnią z przyjętych ustaw pos. Bronisław Ostapczuk (PZPR) podkreślił, że obecna organizacja i działalność sądownictwa nie odpowiadają przeobrażeniom, które zaszły w Polsce.

W 70. rocznicę urodzin, w 1961 r. pisarz uzyskał nagrodę za twórczość dla dzieci i młodzieży.

W dniu wczorajszym na ringu w Iłkżkim Pałacu Sportowym spotkały się reprezentacje bokserskie Związku Radzieckiego i Polski.

Ważnym zagadnieniem w roku ubiegłym było zachowanie równowagi rynkowej. Osiągnięto ogólne zwiększenie dostaw artykułów przemysłowych i żywnościowych o ponad 7 proc.

Charakteryzując całokształt wysiłków gospodarczych w ub. roku mówca stwierdził, że realizacja planu gospodarczego pomimo trudności, jakie wystąpiły w toku jego wykonywania...

Zgodnie z zapowiedzią zamieszczonej w ub. roku w prasie kolejnych ustaw przytoczonych w czwartek przez Sejm.

Trzecia z przyjętych ustaw dostosowuje przepisy w zakresie sądownictwa powszechnego do zasad przyjętych w uchwalonej przez Sejm w ubiegłym roku ustawie o Sądzie Najwyższym.

Zawarte w ustawie przepisy, ważne dla umocnienia praworządności dotyczą między innymi pozycji sędziego i umocnienia zasady niezawisłości sędziowskiej.

Referując ostatnią z przyjętych ustaw pos. Bronisław Ostapczuk (PZPR) podkreślił, że obecna organizacja i działalność sądownictwa nie odpowiadają przeobrażeniom, które zaszły w Polsce.

W 70. rocznicę urodzin, w 1961 r. pisarz uzyskał nagrodę za twórczość dla dzieci i młodzieży.

Plan kontraktacji buraków — opóźniony

Plan kontraktacji buraków cukrowych, z uwagi na potrzebę przeszkolenia jeszcze w czasie zimy plantatorów, jak też zapewnienia odpowiednich ilości nawozów sztucznych...

Jak wynika z danych opracowanych na dzień 15 grudnia 1963 r. tylko w niektórych powiatach sprawy te potraktowano z należytą uwagą.

Najlepsze wyniki uzyskał w tym czasie powiat rzeszowski, wykonując roczny plan kontraktacji buraków cukrowych w 71,4 proc.

61,4 proc. Przeszło połowę planu wykonały następujące powiaty: Strzyżów — 55,9, Ropczyce — 56,4, Lubaczów — 54,9, Krosno — 53,6, Dębica — 52,4, Brzozów — 54 proc.

Plan wojewódzki do 15 grudnia br. wykonany został w 50,9 proc. Na 11.750 ha bowiem przewidzianych pod uprawę buraków cukrowych umowy kontraktacyjne podpisano na 5.981 ha.

Czasu pozostało naprawdę niewiele. Pracownicy aparatu kontraktacyjnego powinni więc zwiększyć swoje wysiłki. Nikogo chyba nie trzeba przekonywać o ważności tej kampanii gospodarczej.

Gustaw Morcinek

(Ciąg dalszy ze str. 1)

„Urodzaj ludzi”, „Zbłąkane ptaki”, „Victoria”, „Czarna Julka”, „Ondraszek”, „Mat Kurt Kraus”, „Jak górnik Bulandra diabła oszukał”, „Roztomili ludkowie”, „Siedem zegarków kopidola Joachima Rybki” i inne.

W 70. rocznicę urodzin, w 1961 r. pisarz uzyskał nagrodę za twórczość dla dzieci i młodzieży.

W dniu wczorajszym na ringu w Iłkżkim Pałacu Sportowym spotkały się reprezentacje bokserskie Związku Radzieckiego i Polski.

Ważnym zagadnieniem w roku ubiegłym było zachowanie równowagi rynkowej. Osiągnięto ogólne zwiększenie dostaw artykułów przemysłowych i żywnościowych o ponad 7 proc.

Charakteryzując całokształt wysiłków gospodarczych w ub. roku mówca stwierdził, że realizacja planu gospodarczego pomimo trudności, jakie wystąpiły w toku jego wykonywania...

Zgodnie z zapowiedzią zamieszczonej w ub. roku w prasie kolejnych ustaw przytoczonych w czwartek przez Sejm.

Trzecia z przyjętych ustaw dostosowuje przepisy w zakresie sądownictwa powszechnego do zasad przyjętych w uchwalonej przez Sejm w ubiegłym roku ustawie o Sądzie Najwyższym.

Zawarte w ustawie przepisy, ważne dla umocnienia praworządności dotyczą między innymi pozycji sędziego i umocnienia zasady niezawisłości sędziowskiej.

Referując ostatnią z przyjętych ustaw pos. Bronisław Ostapczuk (PZPR) podkreślił, że obecna organizacja i działalność sądownictwa nie odpowiadają przeobrażeniom, które zaszły w Polsce.

Boks: ZSRR — Polska 10:10

W dniu wczorajszym na ringu w Iłkżkim Pałacu Sportowym spotkały się reprezentacje bokserskie Związku Radzieckiego i Polski.

Święto Armii Jugosłowiańskiej

POWSTAŁA W WALCE O WOLNOŚĆ

17 kwietnia 1941 roku dowództwo wojsk jugosłowiańskich, wydanych na łup hitlerowcom w wyniku profaszystowskiej polityki regenta Pawła i ówczesnego rządu, podpisało bezwarunkową kapitulację. Hitler i Mussolini rozdali kraj na kawałki, dzieląc między siebie „strefy wpływów”.

Już w tym pierwszym okresie zmagania się z okupantem — niszczenia linii komunikacyjnych, raz po raz powtarzających się ataków terrorystycznych, szarpania mniejszych załóg hitlerowskich — rodziła się myśl o konieczności wyzwolenia całych rejonów kraju, sytuacja dojrzała do działań na większą skalę. Pod koniec 1941 roku oddziały partyzanckie liczyły 80.000 ludzi. Aby utrzymać główne arterie komunikacyjne i ważniejsze ośrodki okupant musiał sięgnąć do Jugosławii aż 24 dywizje.

Pamiętne wydarzenie, które zapoczątkowało przekształcanie się oddziałów partyzanckich w regularne jednostki armii ludowej, nastąpiło 22 grudnia 1941 roku w miejscowości Rudo, we wschodniej Bośni. Tam, w obecności Naczelnego Dowódcy, Józefa Broz - Tity, sformowana została I Brygada Proletariacka. Ustanowiony wówczas statut brygad głosił, że te „szturmowe formacje wojskowe ludów Jugosławii pod przewodnictwem Partii Komunistycznej... są rejonami zwycięskiej walki z uciskiem narodowościowym i wyzyskiem ekonomicznym”.

Zwiększała się ilość brygad. Skupiały wokół siebie milujące wolność, postępowe siły narodu. W końcu 1942 roku wchodziły już do walki dywizje i korpusy. Toczące się w 1943 roku boje przyniosły sukcesy przełomowe: wyzwolone zostały terytoria zamieszkałe przez 5 milionów ludności.

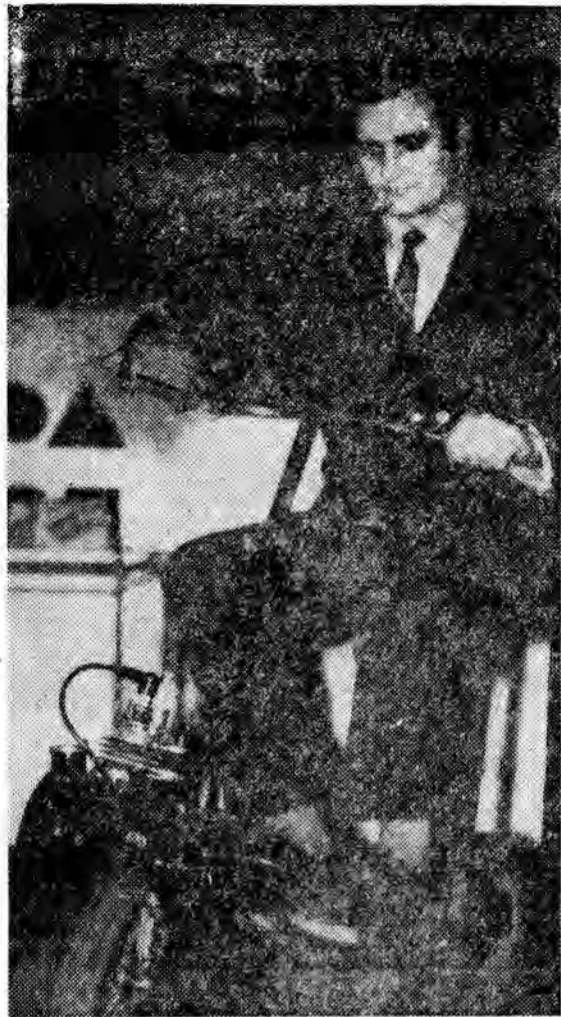
Sukcesy wojskowo - polityczne armii narodowo - wyzwolenczej z końca 1943 roku umożliwiły stworzenie systemu nowej władzy ludowej i zrębów nowego państwa. Na II sesji Antyfaszystowskiej Rady Wyzwolenia Narodowego Jugosławii — AVNOJ, odbytej 29 listopada 1943 roku w miasteczku Jajce, powzięte wówczas uchwały zadecydowały o przekształceniu Jugosławii w demokratyczne, federacyjne państwo równouprawnionych narodów; zalegalizowana została rzeczywistość wywalczona wspólnym orężem ludów jugosłowiańskich.

Zmagania z okupantem nabierały coraz większego rozmachu. Rozszerzały się tereny, na których niepodzielnie panowały władze nowej Jugosławii. W końcu września 1944 roku operacje ludowej armii otrzymały potężne wsparcie wojsk radzieckich, które w ofensywnym działaniu przekroczyły granice Jugosławii. We wspólnych walkach wyzwolano miasta Serbii, wyparto wroga z Belgradu. Podczas operacji końcowych, od 20 marca do 15 maja 1945 roku, cały kraj został wyswobodzony.

W toku ponad czteroletniej kampanii nieprzyjaciel stracił 450 tysięcy zabitych i wziętych do niewoli, wielkie ilości uzbrojenia i sprzętu. Walcząca Jugosławia odciążyła fronty antyfaszystowskiej koalicji, wiążąc na trwałe 25 dywizji hitlerowskich, 22 dywizje włoskie i 20 dywizji kolaborantów.

Za zwycięstwo narodu Jugosławii zapłaciły olbrzymia, krwawa cena: 1.700.000 ofiar w ludziach, w tym prawie milion, to ludność cywilna, bestialsko mordowana przez faszystowskich najeźdźców.

W tym roku Święto Armii zbiegło się w Jugosławii z obchodami 20-lecia socjalistycznego państwa. Armia, która wywalczyła jego powstanie, pozostała nie tylko obrońcą narodu, lecz także jego pomocnikiem — teraz w pokojowych wysiłkach, których celem jest dalszy, gospodarczy i kulturalny rozwój kraju. Ta armia działa w duchu dążeń wolnościowych, dążeń swych pierwszych jednostek. I w tym duchu wychowuje obywateli socjalistycznej Jugosławii. (m.l.)

Van Kolenowski na skonstruowanym przez siebie skuterze.

Projektowanie form przemysłowych

- ◆ Najmłodsze w kraju stowarzyszenie
◆ Skuter za... 1000 złotych
◆ Kłopoty z wiadrami

Odwiedziłem ostatnio prezesa najmłodszego w kraju Stowarzyszenia Projektantów Form Przemysłowych — doc. Andrzeja Pawłowskiego — kierownika II Katedry Projektowania Form Przemysłowych ASP w Krakowie.

Stowarzyszenie liczy obecnie 20 osób, przedstawicieli Krakowa i Warszawy. W najbliższym czasie przyjęci będą nowi członkowie ze Szczecina, Gdańska i Poznania.

Projektowanie form przemysłowych jest u nas dyscypliną młodą. Dopiero w tym roku otwarto w ASP wydział o tej specjalności. W użyciu są jeszcze obecnie dwa inne pojęcia dotyczące projektowania form przemysłowych, a mianowicie — wzornictwo przemysłowe i plastyka form przemysłowych. Podane na początku jest chyba najwłaściwsze. Np. z plastyką form przemysłowych wiąże się dążenie do nadania rzeczom

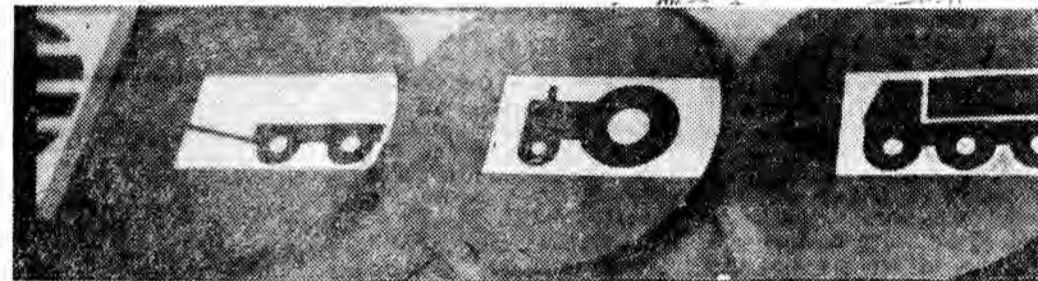
dużych kłopotów transportowych. Po włożeniu wiadra do wiadra zostaje duża przestrzeń nie wykorzystana.

Jedną ze studentek opracowała ładny i ekonomiczny wzór filiżanki. Uchwyt do trzymania łączy się z jej powierzchnią tylko w jednym miejscu, co znacznie ułatwia składowanie i transport.

O tym, że forma wynikać powinna z funkcji przekonała nas jeszcze inne eksponaty — prace studentów. Oto niektóre z nich. 3-4 razy mniejszy od znanej „Bajki” projektor filmowy dla dzieci. Wprawdzie pozbawiono go aerodynamicznych kształtów „Bajki” (bo i po co one), lecz prezentuje się na pewno lepiej, na jego wykonanie trzeba mniej materiału i w związku z tym będzie tańszy.

Każdy projekt poprzedzają badania i studia. W przypadku np. łyżki nie jest ich zbyt dużo, ale gdy chodzi o maszynę, prac tych jest znacznie więcej. Projektant form przemysłowych musi poznać przede wszystkim zasady działania danego urządzenia.

Najbardziej zaciekawą chyba czytelników, a przede wszystkim zwolenników małej motoryzacji — model skutera, który można zabrać do pociągu, autobusu itp. To motorowa hulajnoga, składana, bardzo niska i lekka, napędzana jest popularnym u nas i tankim silnikiem rowerowym. Podczas prób pojazd osiągnął szybkość 40 km na godzinę. Skoro jesteśmy przy sprawach motoryzacji, słów kilka o nowych znakach drogowych. Wprawdzie nie wiadomo kiedy i czy w ogóle zdobędą sobie prawo obywa-

Projekty nowych znaków drogowych.

„Płock” — „Tarnów” — „Puławy”

Co nowego w wielkiej trójce?

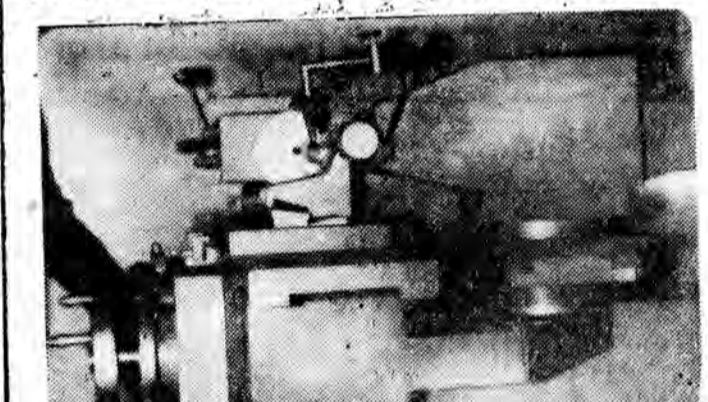
- W R. 1964: BENZYNA I OLEJE Z PŁOCKA, AMONIAK I AKRYLONITRYL Z TARNOWA
● NA BUDOWĘ TRZECH OBIEKTÓW — 40 PROC. NAKŁADÓW INWESTYCYJNYCH RESORTU
● RUROCIĄG GAZU ZIEMNEGO ZBLIŻY SIĘ DO PUŁAW

(AR) Największymi i najważniejszymi placami budowy naszego przemysłu chemicznego będą w roku przyszłym zakłady w Płocku, Tarnowie, Puławach. Na budowę nowych obiektów w tych trzech kombinatach przeznaczona się 40 proc. nakładów inwestycyjnych całego przemysłu chemicznego. Dzięki tak dużej koncentracji środków przyspieszone zostanie uruchomienie szeregu obiektów i gospodarka otrzyma cenne produkty, jak np. nawozy azotowe, benzynę i oleje, akrylonitryl. W Mazowieckich Zakładach Rafineryjnych i Petrochemicznych rozpocznie się za kilka miesięcy rozruch urządzeń rafinerii, instalacji reformingu, wytwórni asfaltu i m. o łącznej zdolności przerobowej 2 mln ton rocz-

nie. W roku przyszłym „Płock” przerobi pierwszy milion ton ropy na benzynę, oleje napędowe, asfalt i szereg półproduktów chemicznych. Niezwykle ważne dla gospodarki obiekty rozpoczną pracę w Tarnowie. Ruszy tu wytwórnia amoniaku służącego do fabrykacji nawozów azotowych (190 ton amoniaku w ciągu doby), wytwórnia acetyleny (50 ton na dobę), pierwsza „nitka” produkcyjna wytwórni akrylonitrylu, podstawowego półfabrykatu do wyrobu włókna syntetycznego „anilana”. Intensywne prace prowadzone będą przy budowie fabryk polichloru winylu, kaprolaktanu (półprodukt do wytwarzania stylonu), chlorku. W wyniku realizacji wielkiego programu inwestycyjnego „Tarnów” zajmie w r. 1965 pod względem wartości produkcji pierwsze miejsce w krajowej chemii.

Dwukrotny wzrost zadań inwestycyjnych zaplanowano na rok przyszły dla budowniczych wielkiej wytwórni nawozów azotowych w Puławach. Jest to jedna z najważniejszych inwestycji naszego przemysłu chemicznego. Zaawansuje się tu poważnie budowę podstawowych urządzeń technologicznych. Do Puław zbliży się rurociąg gazu ziemnego — surowiec ten importowany będzie z ZSRR.

cech piękna. Forma powinna wynikać jednak z funkcji. Posłużmy się przykładami. Jeden ze studentów otrzymał zadanie zaprojektowania sztucznego wielo przygotowań. Musiał najpierw zapoznać się dokładnie ze sztuciami, które są obecnie w użyciu, zważy-

Model szlifierki do wałków — praca dyplomowa Jana Kolanowskiego i Jerzego Szczepańskiego.

je, zmierzyć pojemność i kształta, warto zwrócić uwagę na to, że są bardzo komunikatywne i ładne. Potwierdziły to liczne próby. Zresztą sprawdzić łatwo samemu.

Zanim przejdziemy do projektów bardziej skomplikowanych, kilka jeszcze uwag o ekonomicznym transporcie i składowaniu na przykładzie... wiader i filiżanek do kawy. Wiadomo, że wysyłamy za granicę dużo wiader. W związku z tym, rzeczą nie błahą jest ich transport. Obecny wzór wiadra — rozszerzone u dołu i dno zaciśnięte — kilka centymetrów powyżej jego dolnej krawędzi jest powodem dość

je, zmierzyć pojemność i kształta, warto zwrócić uwagę na to, że są bardzo komunikatywne i ładne. Potwierdziły to liczne próby. Zresztą sprawdzić łatwo samemu. Czy przedstawione projekty dotrą kiedyś do wytwórców i ukażą się w sprzedaży? Wykonywane są one w ramach realizacji programu nauczania, a że niektóre z nich są wyjątkowo udane, niniejszym zawiadamiamy o tym producentów.

RYSZARD BIŁSKI
zdjęcia autora

Projektor — pomysł i wykonanie — stud. Jadwiga Pindel.

Socjologia — również dla aktywów zakładów pracy

(AR) Komitety partyjne coraz częściej sięgają do naukowych metod pracy, które pomagają w rozumieniu oddziaływania organizacji partyjnych na stosunki panujące wśród załóg, w humanizacji pracy i wzmacnianiu działalności wychowawczej. Między innymi Komitet PZPR warszawskiej dzielnicy Wola prowadzi kurs socjologii i psychologii przemysłu dla 280 aktywistów gospodarczych i przemysłowych. Opiekę nad kursem objął dyrektor naukowy Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, dr J. Szczepański.

Przy końcu 1962 r. przy KD Wola utworzono Gabinet Techniki, który powołał poszczególne zespoły problemowe. Zespół humanizacji pracy ustalił, że aktywność partyjny zakładów produkcyjnych odczuwa potrzebę bliższego zaznajomienia się z zagadnieniami socjologii i psychologii przemysłowej. Stwierdzono też, że badania, jakie prowadzi w tym zakresie Instytut naukowy i katedry wyższych uczelni, służą raczej do ich wewnętrznego wycisku i nie są przekazywane zakładom. Wyciągnięte stąd wnioski. Zakłady pracy zaczęły wykonywać opracowania naukowe oraz wysuwać tematy badań.

W programie szkolenia uwzględniono postulat wypracowania przez aktyw. Program ten 67 zajęć — i trzy spotkania) obejmuje m. in. zagadnienia pracy kadry inżynierskiej i kierowniczej, pracy kobiet, płynności kadr, konfliktów w zakładzie, stosunku pracownika do pracy, wprowadzenia do pracy nowe zatrudnionych, oraz społeczne aspekty postępu technicznego. Inne tematy zajmują: psychologiczną strukturę pracy ludzkiej i psychologicznymi czynnikami wydajności pracy, z możliwościami poznania i oceny pracownika. Kolejny dół obejmuje wykłady z zakresu psychologii inżynierskiej, pracy kierowniczej oraz ustala zadania psychologa w zakładzie pracy.

Dotychczasowe doświadczenia wykazują duże zainteresowanie aktywem politycznym i gospodarczym inicjatywą podjętą przez KD — Wola. Napływają coraz nowe zgłoszenia, jest już ich około 100.

Drogi i tamy rzeczno w Afryce i Azji z cementu bułgarskiego

Dzięki intensywnemu rozwojowi przemysłu cementowego Bułgaria pnie się na jedno z czołowych miejsc w Europie w tej właśnie dziedzinie. Obecnie z bułgarskiego cementu buduje się tamy i drogi w wielu krajach Afryki i Azji. W tym roku Bułgaria wyprodukuje około 2 milionów ton cementu. Wysokość rocznego eksportu wynosi tyle, ile cała produkcja przedwojenna. Wielkie budowle hydroenergetyczne w Bułgarii zużywają

ogromne ilości cementu. Dlatego też przemysł cementowy Bułgarii znajduje się obecnie w stadium nieustannego rozwoju. Powstaje cementownia „Dewnia”, której roczna produkcja osiągnie 500 tys. ton. Cementownie buduje się także w Złotej Panedze, w Dimitrowgradzie i w Plewni. Budowa nowych cementowni pozwoli Bułgarii w 1965 roku osiągnąć roczną zdolność produkcyjną 3 milionów ton cementu.

Za Pirenejami (3)

U WRÓT SALAZAROWSKIEGO IMPERIUM

Zakrawa to na dobry dowcip. Okoliczność, że dane mi było zobaczyć skrawek salazarowskiej Portugalii...

wych mężów. Antoni otrzymał zadanie odnawiania symboli między małżonkami i narzeczonymi. W tym, że bezpłodne kobiety pragną wybić przed posagami świętych dziecko...

Ale spojrzmy na niedostępne brzegi. Od miasta Porto do Lizbony płyniemy wzdłuż niewysokich wzgórz. Okazuje się, że nieprzypadkiem Portugalia cieszy się opinią jednego z najbardziej malowniczych krajów...

— Portugueses, pocos i locos! Zdanie to najłatwiej tłumaczyć zwrotem: „Portugalczyki — mało ich i pomyleńni...”. Ażkołwiek Salazar zdusił w kraju wszelkie dążenie ku demokracji i oparł się w dużej mierze na potęgę kleru...

Granada oczywiście nie leży w Portugalii, tylko w Hiszpanii, ale swą malowniczością przypomina miasta sąsiedniego kraju na Półwyspie Iberyjskim. Fot. WIESŁAW DANIELAK

Nagle! Od zielonych brzegów odrywa się czarny punkt i rośnie w oczach. Ależ to salazarowski samolot wojskowy! Zatacza nad statkiem kręgi i dokładnie go fotografuje. Strach ma wielkie oczy! — żartują marynarze.

Przed wszystkim — zacołanie i ubóstwo ludności. Pod względem liczby analfabetów Portugalia wyprzedza nawet Hiszpanię, Grecję i Turcję. Niski jest też standard życiowy ludności, utrzymującej się z prymitywnego rolnictwa, pasterstwa i rybołówstwa.

haryjskich oraz Gwineę Portugalską, Kabinę, Angole i Mozambik. Losy enklawy Macao na terytorium Chin oraz części indonezyjskiej wyspy Timor też zdają się być przesądzona.

Jak Lizbona reaguje na te objawy rozpadu kolonializmu?

Oto wymowny obrazek. Nasz statek zbliża się do ujścia Tagu. Stolicę przysłania strome wzgórze z zamczyskiem Sintra. Przed kilku godzinami mineliśmy wysepkę Barleiga z latarnią morską i szczytkami starożytnej warowni. Zeglujemy więc w oparach tradycji militarnych. I cóż widzimy przed sobą? Wysoko w niebo biją słupy dymów z dziesiątki kominów okrętów wojennych strzegących wejścia do portu.

W marokańskim Tangerze zawędrowaliśmy do pałacu sprawiedliwości. W cieniście ogrodzie ujrzelśmy dziesiątki dział, spoczywających tu już od wieków.

— To portugalskie działa, pochodzące jeszcze z czasów, gdy część Maroka była pod panowaniem Portugalii! — śpiesznie wyjaśniał Arabowie.

Z panowania tego pozostały tu już tylko zarzewia armaty.

WIESŁAW DANIELAK

Nowe zwoje z nad Morza Martwego

Uczeni w Jerozolimie badają od kilku dni fragmenty dwóch zwojów prawie sprzed 2000 lat. Zwoje te znaleziono w czasie prac wykopaliskowych w pałacu króla Heroda na urwisku Massada, przy zachodnim brzegu Morza Martwego.

Prof. Ygal Yadin, czołowy archeolog izraelski, nazwał to odkrycie „sensacyjnym”. Nowe zwoje, z których jeden zawiera części Psalmsów, a drugi stylem i słownictwem przypomina słynne zwoje z nad Morza Martwego znalezione wkrótce po drugiej wojnie światowej, odwołują na razie tylko częściowo. (NNT-PAP)

Zanim karpie znajdą się na stole

Od kilku dni sklepy Centrali Rybnej i innych przedsiębiorstw handlowych zajmujących się sprzedażą ryb obłożone są przez klientów. Popół na ryby jest bardzo duży. Jak zatem wygląda zapas ryb? Oto dane, które uzyskaliśmy od dyrektora Centrali Rybnej w Rzeszowie. Na okres świąteczny otrzymują łącznie 62 tony karpia, tj. o 26 ton więcej niż w roku ubiegłym. Oczywiście i ta ilość nie zaspokoi całkowicie zapotrzebowania.

Aby ułatwić konsumentom nabycie ryb i zmniejszyć kolejki tworzące się przed sklepami, w Rzeszowie zorganizowano sprzedaż karpia na zamówienia zbiorowe, złożone przez instytucje i rady zakładowe. Ponadto w całym województwie ryby sprzedaje się w 80 punktach detalicznych, z których 14 znajduje się w Rzeszowie.

Dostawcami karpia są gospodarstwa rybne w Budzie Stalowskiej, Grębowie, Kolbuszowej i Starzawie. Duży kłopot jest obecnie nie tylko z odłowem ryb z zamierzonych stawów, ale także z transportem. Do przywozu karpia zaangażowano wszystkie samochody Centrali Rybnej, część transportu PKS oraz strażackie beczkowszy. Z pomocą przysła także jednostka KBW Ziemi Rzeszowskiej. W jednym z basenów przeciwpożarowych w Rzeszowie urządzono podręczny magazyn ryb. Stąd karpie dostarczane są do sklepów Rzeszowa, Debicy, Ropczyc, Łańcuta i innych miast. (KJ)

Na 50-lecie twórczości

ALCHEMIA SŁÓWA

Jest to pisarz zanurzony w rzece czasu, w siedmiu kręgach europejskich kultur. Jest to pisarz, którego przegoda jest przemianą, sztuka pokoleń. A przede wszystkim „Niebo w płomieniach” — to wszystkie określenia są nieprecyzyjne i to na przykładzie jednej książki, gdzie odsłonił polskie „tabu”: „duszę Polaka - katolika”. Taka jest przekora pisarza uznawanego za klasyka polskiej literatury, za stylistę, za akademika. Ale są tylko oznaczniki jubileuszowe, używane dlatego, że jest tak pozornie jednoznaczny i tak nie przylegający do potocznych określeń pisarskiej sylwetki w krajobrazie półwiecza polskiej kultury.

wojnie domowej” przenosił w barokową tradycję kresowej polszczyzny. Dla Parandowskiego barok ma jakby posmak orientu, dlatego w kulturze umiarkowania odniósł i odrodzenie języka literackiego, i osobisty pisarski sukces.

Wystarczy sięgnąć do bibliografii, aby dostrzec wszechstronność w podaniu wielkości antycznego świata. Mitologia, Eros na Olimpie, Rzym cesarski, Aspazja, Dysk olimpijski, Godzina śródziemnomorska, Petrarca, Dwie włosy, przekłady z Cezara, Homera i Longosa — to przecież dorobek wystarczający do pełnego tytulorysu pisarza. Ale ten wielki erudyta uprawiający z upodobaniem pograniczne powieści — literackiej esej, zadziwił tak-

Jan Parandowski uczył polskimi Grecję i Rzym — to, czego nie udało się nikomu z naszych wielkich humanistów. Syleny i Satyry w sarmackim pejzażu Kochanowskiego są jeszcze podróznym bagażem, bibelotem w szlachectwie dworku Czarnolesia. Antyk stanisławowski e-poki przypomina damy dworu przeniesione z Wersalu w stylizowany pejzaż Łazienek. Spolszczenia antycznej kultury podjął się Parandowski postępując o-bok wielkich monografii Zielińskiego. Jednakże bagaż profesorskiej erudycji przemienił Parandowski na rzecz znacznie trudniejszą — nie obowiązującą gawędę laika.

Naturalnie, nie trzeba wierzyć prawie paskowskiej naiwności w podawaniu wielkości antycznej kultury, nie można traktować nie serio erudycji podanej z lekkością salonowej plotki. Spolszczenia, przyswojenia polszczyźnie tradycji europejskiej kultury dokonywał przede wszystkim pisarz - stylista, jakby umiar cesarowskiej sagi „O

JANA PARANDOWSKIEGO

że Anglików najlepszą, jak dotąd, biografią Oskara Wilde'a, a Włochów — biografią mistrza Petrarke.

Kiedy zaś ten znawca europejskich mitów usiłował napisać psychologię mitu żywego — reporter antyczny stał się pisarzem politycznym. „Niebo w płomieniach” najlepsza polska książka o narodzinach zwątpienia w młodzieńczej fascynacji lekturą Renana — stała się celem ataku całej politycznej prawicy. Chcąc czy nie chcąc, znalazł się Parandowski na froncie ideologicznym. Brak wulgaryzmów, umiar i psychologiczna prawda, żarliwość młodzieńczego zjawiania świata, kultura humanisty w historycznym kształcie — wszystko to legło kamieniem węgielnym u podstaw nowoczesnej myśli laickiej polskiego inteligenta. Łagodny sceptycyzm, jakże łatwo wybaczony historykowi antycznej kultury, stał się kamieniem obrazu w opisanu historii mitu żywego. I wleża z kości słonowej, w jakiej zwykle umieszczali Parandowskiego krytycy, pę-kła i okazało się, że jej nig-

dy nie było, że nie temat określa współistnienie pisarza w kręgu współczesności. I tylko styl klasycysty, wielka „Alchemia słowa” Parandowskiego pozwala nam odkryć zafascynowanie tworzywem artysty — słowem, polszczyzną.

Parandowski jest zafascynowany magią sztuki, uparczywie poszukuje momentu, kiedy zdanie potoczne zaczyna w rękę alchemika blizsząć — reinkarnacją w dzieło sztuki. Jest w tym i godność, i niepełność, gdyż od fałszywych blasków aż się roi w historii literatury. Parandowski poszukuje rzeczy sprawdzonych, rzeczy klasycznych, może nawet kalek, jak największe rzeźby antyku, ale tym bardziej pięknych. Jest to właściwie spór z niwelującą siłą czasu, spór człowieka z przemieszanem rytmem świata. Twórczość w definitywności Gaietyńskiego jest „ocaleniem od zapomnienia” — Parandowski ocala rzeczy wieczne. W jego

JANA PARANDOWSKIEGO

świecie trwa rytm tych samych i postępujących po sobie pokoleń, wczoraj i dzisiaj kultury mieści się na tych samych kilku uliczkach starego Rzymu czy peryklesowskich Aten. Czuję jakby żal, że historia Europy zaczęła się na południu i dlatego wraca na północ, co i raz przynosiące bursztyn kultury południowego morza, na tyle ciepłego, że mogą w nim mieszkać nagle boginki z antycznych mitów.

W ostatniej książce pisarza, tomie przedwojennych recenzji z teatru — pt. „Kiedy byłem recenzentem” — kronkarszowi czasu wyrwa się westchnienie z anegdoty o kacie na emeryturze „Hej, bywało, kiedy przypieka żywym ogniem...”

Parandowski „przyplekał” polszczyznę piórnem antycznej kultury. Uczynił sobie z tego postanowienie. Przekonał nas, że istnieje pokrewieństwo kultury i solidarność ludzkości, a to jest ważna prawda i w naszym trudnym czasie.

WIESŁAW RUSTECKI

TANGER MAROKO. Oto co pozostało z dawnej kolonii. Stare portugalskie działa na dziedzińcu trybunału. Zakątek ten uważany jest za ogród zakochanych i traktowany jako miejsce spotkań.

zniesienia klasztorów. Jednym z punktów programu republikańskiego było udzielenie amnestii tym, którzy „zawinił” względem „religii”. Kościół katolicki zachował do dziś wpływy w rządzie i pokazuje majątki. Pewne zeświecczenie społeczeństwa portugalskiego jest jednak nieodwracalnym faktem.

dego dnia w roku podać na stół inne danie. Za każdym razem sporządza je jednak z tego samego gatunku ryb. Wspólny dla obu zapirenejskich krajów jest także polityczny ucisk ludności. Wszelka krytyka rządu jest w Portugalii wzbudzająca. Tysiące patriotów wtrącono do więzień. Wyrazami protestu przeciw tyranii było przed rokiem powstanie w koszarach w Beia, porwanie statku Santa Maria, dezercja samolotów wojskowych. Podobnie jak w Hiszpanii — w Portugalii kulturowe się oddawanie hołdów nieboszczykowi Adolfo i nieboszczykowi Benito.

Zresztą, nie tylko zeświecczenie. Gdy Portugalczyki wypływają na połowy — nie zapominają umieścić na dziobach swych smukłych łodzi wizerunku magicznego oka w trójkącie. Znak ten zapewnia pomyślność. Jest... pozostałością kultów fenickich. W Lizbonie utrzymywali się zwyczaj obnoszenia w uroczystej procesji obok statui świętego Sebastiana... statui bogini Wenus. Krucyfiksom i świętym obrazom towarzyszą... satyry i nimfy. Niektórym świętym wyznaczono w Portugalii dość osobliwe, chociaż pozytywne role. Piotr na przykład ma stać się o to, by wdowy po rybakach szybko znalazły no-

W Lizbonie utrzymywali się zwyczaj obnoszenia w uroczystej procesji obok statui świętego Sebastiana... statui bogini Wenus. Krucyfiksom i świętym obrazom towarzyszą... satyry i nimfy. Niektórym świętym wyznaczono w Portugalii dość osobliwe, chociaż pozytywne role. Piotr na przykład ma stać się o to, by wdowy po rybakach szybko znalazły no-

Sobota i niedziela 21 i 22 grudnia

TEATR

Państwowy Teatr im. W. Siermaszkowej - sobota - Powrót posła - godz. 18 (przedstawienie zamknięte) niedz. - teatr nieczynny

KINA

ZORZA (ul. 3 Maja) - sob. i niedz. - Komiczny świat - Harolda Lloyd (USA 1. 12) godz. 15.30, 17.30 i 19.30, APOLLO (ul. 3 Maja) - sob., niedz. - Żywa woda (panorama, fr. 1. 19) godz. 15.45, 18, 20.15, GOPLANA (Staromieście) - Niebezpieczny wiek (arg. 1. 16) sobota godz. 17, 19, niedz. godz. 15, 17, 19, MEWA (ul. Dąbrowskiego) - sob., niedz. - Zaczne grzechy (panorama, pol. 1. 16) godz. 17, 19, PRZODOWNIK (ul. Pstrowskiego) - Czerwone berety (pol. 1. 16) sob. godz. 17, 19.10, niedz. godz. 15, 17.10, 19.20, SWIT (ul. Langiewicza) - Synowie i kochankowie (panorama, ang. 1. 16) sob. godz. 17, 19, niedz. godz. 15, 17, 19, WDK (Klub Dobrego Filmu) - Włoczykij (pol.) - godz. 19.30.

PORANKI NIEDZIELNE

ZORZA - Czarci zleb (pol. 1. 10) godz. 10, APOLLO - Dwa jabłuszka (pol. 1. 10) godz. 10 i 11.05, GOPLANA - Sen małej Maj (chiński 1. 7) godz. 11, MEWA - Balonik dla sióstrzyczki (pol. 1. 7) godz. 11, PRZODOWNIK - Maszinka i niedźwiadek (radz. 1. 9) godz. 10.30, SWIT - Dziecięce marzenia (radz. 1. 7) godz. 11, WDK - Spryt (pol. 1. 18) KROSNÓ Pionier - sob., niedz. - Władzina (hiszp. 1. 18), Kalina - sob., niedz. - Gangsterzy i filantropi (pol. 1. 14), KOLBUSZOWA Grażyna - sob., niedz. - Melonki i muzy (ang. 1. 12), LESKO Jutrzenka - sob., niedz. - Alibi doskonałe (ang. 1. 12), LUBA-CZÓW Melodia - niedz. - Nieznajomi z pociągu (USA 1. 16), LEŻAJSK Radosć - niedz. - Kłopotliwy wnuczek (USA 1. 16), ŁANCUT Znicz - sob., niedz. - Najmniejszy buntownik (USA 1. 12), Hutnik - niedz. - Ostatni kurs (pol. 1. 16), MIELEC Bajka - sob., niedz. - Weekendy (pol. 1. 16), DK - sob., niedz. - Mansarda (pol. 1. 14), Tecza - sob., niedz. - Zdrójka jest wśród nas (ang. 1. 12), NISKO San - sob., niedz. - Śniegi w żabocie (USA 1. 12), PRZEMYSŁ Bałtyk - sob., niedz. - Przemino z wiatrem (USA 1. 14), Kosmos - sob., niedz. - Gwiazdasty bilet (radz. 1. 14), Olimpia - sob., niedz. - Zona modna (USA 1. 16), Roma - sob., niedz. - Wyzwanie (wł. 1. 16), PRZEWORSK Warszawa - sob., niedz. - Zbrodnia i panna (pol. 1. 16), ROP-CZYCE Przyjaźń - sob., niedz. - Kryptonim Nektar (pol. 1. 14), SANOK Pokój - sob., niedz. - Dwa oblicza zemsty (USA 1. 16), San - niedz. - Niezłomne historie (czes. 1. 11), STALOWA WOLA Ballada - sob. - Tomi Sailer - Czarna błyskawica (NRF 1. 12), niedz. - Kto sieje wiatr (USA 1. 12), DK - Opowieść lat płomiennych (radz. 1. 12), STRZYŻÓW Odrodzenie - sob., niedz. - Czarne perły (jug. 1. 14), TARNOBREZEG Wisła - sob., niedz. - Tylko we dwoje (ang. 1. 16), USTRZYKI Orzeł - sob., niedz. - Karmazynowy pirat (USA 1. 12).

RADIO

SOBOTA PROGRAM I Program dnia: 6.40 15.06 Wiadomości: 5.00, 6.00 7.00 8.00 12.05 13.00 17.00 20.00 23.00 7.45 „Błękitna sztafeta” 8.50 Rozmowy na tematy prawne 10.10 Muzyka operowa 11.30

„Pogodne melodie” 12.15 Rolniczy kwadrans 14.00 Niezapomniane stronie - „Zagadka literacka” 16.30 Z życia Związku Radzieckiego 17.05 Pod rozważanie 17.25 „Pogromca burz” 18.00 Koncert dnia 20.25 Wiadomości sportowe 20.30 „Wszystkie chwytły dozwoleń”, czyli zabawa literacka 22.00 Gra orkiestra taneczna 23.10 Koncert życzeń.

Program II

Program dnia: 6.17 13.40 Wiadomości: 5.30 6.30 7.30 8.30 12.05 16.00 19.00 21.00 23.50 9.00 Koncert dnia 9.50 Publicystyka międzynarodowa 10.25 Graja radzieckie zespoły jazzowe 11.40 Ekonomiczny problem tygodnia 13.10 Kultura pilnie poszukiwana 14.30 Nasze sprawy zawodowe 16.15 Uniwersytet Radiowy 18.35 Radiowy przebieg tygodnia 19.30 „Matysiakowie” 21.27 Kronika sportowa 22.00 Radio-Kabaret „Trzy po trzy” 24.00-2.00 D. c. muzyki tanecznej.

Rozgłośnia Rzeszowska PR

13.00 Radio-reklama 13.15 Audycja dla kobiet 13.25 Magazyn w języku ukraińskim w oprac. J. Czarnobaja 13.45 Koncert życzeń 14.25 Radio-reklama 16.05 „Włoskie canto” - aud. Z. Biegańskiego 16.30 „Rozmowy o sporcie” - aud. A. Sochy 16.40 „Rzeszowski magazyn rozmaitości” w oprac. J. Woźniaka.

Ogólnopolski program telewizyjny

8.40 „Rekiny” - film fab. 9.55 Dla szkół: Geografia (kl. VI) 10.35 Dla nauczycieli: „Z doświadczeń wychowawczy” 10.50 Przerwa 11.55 Dla szkół: Geografia (kl. V) 12.25 Przerwa 16.55 Program dnia 17.00 Wiadomości Dziennika 17.05 Dla dzieci: „Na dalekich drogach” 18.05 „Plener” (Jak patrzeć na film) 18.35 Film krótkom. 19.05 „Panorama literacka” 19.35 „Wieczorny rozmowy” 19.50 „Dobranoc” 20.00 Dziennik Telewizyjny 20.30 Pokazy jazdy figurowej na lodzie (Brno) 21.10 Złota 1 i Lubiane - progr. rozrywk. 22.00 Wiadomości Dziennika 22.10 „Rekiny” - film fab. (Katowice).

NIEDZIELA

Program I

Program dnia: 6.40 15.05 Wiadomości: 6.00 7.00 8.00 12.05 16.00 17.00 20.00 23.00 9.00 „Fala 58” 9.20 Radiowy Magazyn Wojskowy 10.40 Koncert życzeń 13.30 Koncert dnia 14.30 „W Jezioranach” 15.00 Wesoly autobus 16.30 Teatr Polskiego Radia - „Farna mełkita” - słuchowisko 17.20 Muzyka taneczna 18.00 Muzyka taneczna 19.30 Koncert Orkiestra PR 20.25 Wiadomości sportowe 20.30 „Matysiakowie” 22.00 Niedzielne wieczory muzyczne 23.10 Gra orkiestra taneczna.

Program II

Program dnia: 6.17 13.40 Wiadomości: 6.00 7.00 8.00 12.05 16.00 19.00 21.00 23.00 9.20 Felleton literacki 9.30 Radiowa piosenka miesięczna 11.00 Koncert dnia 12.10 Koncert symfoniczny 13.30 Moskwa z melodią i piosenką słuchaczom polskim 15.00 Dla dzieci - słuchowisko 16.00 Melodie siedmiu stolic 16.30 Koncert chopinowski 17.30 „Program z dywanikiem” 18.30 Muzyka rozrywkowa 19.30 Radiowy teatr młodych 21.25 Wiadomości sportowe 22.30 Radiowy przebieg tygodnia 23.35 Muzyka taneczna.

Rozgłośnia Rzeszowska PR

21.25 „Spotkanie z teatrem” 21.55 Wiadomości sportowe.

Ogólnopolski program telewizyjny

8.55 Program dnia 9.00 Kurs Rolniczy 10.00 „Młodzi mistrzowie” - koncert 11.00 „Przysady dziennego psa Huckleberry” - film 11.30 Koncert radzieckich pieśni - progr. estrad. Radia i TV ZSRR (Moskwa) 12.10 Przerwa 14.25 Program dnia 14.30 „Lot” (V) - telewizyjny film seryjny 15.00 Niedzielną Błękitną - widowisko dla dzieci 16.40 „Zwariowane lotnisko” - film fab. radz. (17 lat) 18.00 Mały Teatr TV: J. Waszykowski - „Wzrost rodziny” 18.40 Wielkie balety - teleturniej 19.35 Kwadrans recydenca 19.50 „Dobranoc” 20.00 Dziennik Telewizyjny 21.00 „Sportowa niedziela” 21.00 „Przygoda” - film fab. wł. (16 l.).

(Według tygodnika „Radio i Telewizja”. Za ewentualne zmiany w programie redakcja nie odpowiada).

Dęby - na pamiątkę wielkich rocznic

W oryginalny sposób ucząca młodzież Czernichowa - małej podkarpackiej gromady będziemy obchodzić w przyszłym roku - 20-lecie Polski Ludowej i 100-lecie nauki polskiej. Z okazji tych rocznic zasadzono dwa młode dęby. W uroczystości uczestniczył zaproszony przez mieszkańców Czernichowa rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego, prof. dr Kazimierz Lepczy.

20.000 futer ponad plan

Wśród zwolenników futer z tworzyw sztucznych, w ZSRR dużym uznaniem cieszy się produkcja zakładów Kiriejewskich, w pobliżu Tuły. Zakłady te istnieją wprawdzie dopiero od dwóch lat, ale już wyprodukowały ponad 1.200.000 metrów kwadratowych materiałów na sztuczne futra w trzydziestu barwach i odcieniach.

Realizując zobowiązania podjęte w okazji Rewolucji Październikowej, załoga zakładów wyprodukowała ponad plan ilość materiału wystarczającą na uszycie około 20.000 futer damskich.

Obecnie w zakładach tych dobiega końca montaż nowej linii technologicznej przeznaczonej do produkcji ciepłych wyrobów trykotażowych z włókien sztucznych.

Czas odnowić prenumeratę miesięcznika „PROBLEMY POKOJU I SOCJALIZMU” na r. 1964

Prenumerata miesięczna - 450 zł, kwartalna - 12 zł, półroczna - 23 zł, roczna - 38 zł. Prenumeratę przyjmują urzędy pocztowe, listonosze, oddziały i delegatury „Ruchu”. Przedpłatę można również uiszczać wpłacając na konto PKO nr 1-6-100020.

SPORTOWY ROZKŁAD JAZDY

KOSZYKÓWKA KLASA A GRUPA RZESZOWSKA

21 XII W KROŚNIE Karpaty Ib - Resovia Ib (17.00) W GORLICACH: Górnik Ib - AZS Rzeszów (18.00)

22 XII W KROŚNIE: Karpaty Ib - AZS Rzeszów (17.00) W GORLICACH: Górnik Ib - Resovia Ib (11.00)

GRUPA PRZEMYSKA

21 XII W PRZEMYSŁU: Polonia Ib - Czujaj Ib (18.00)

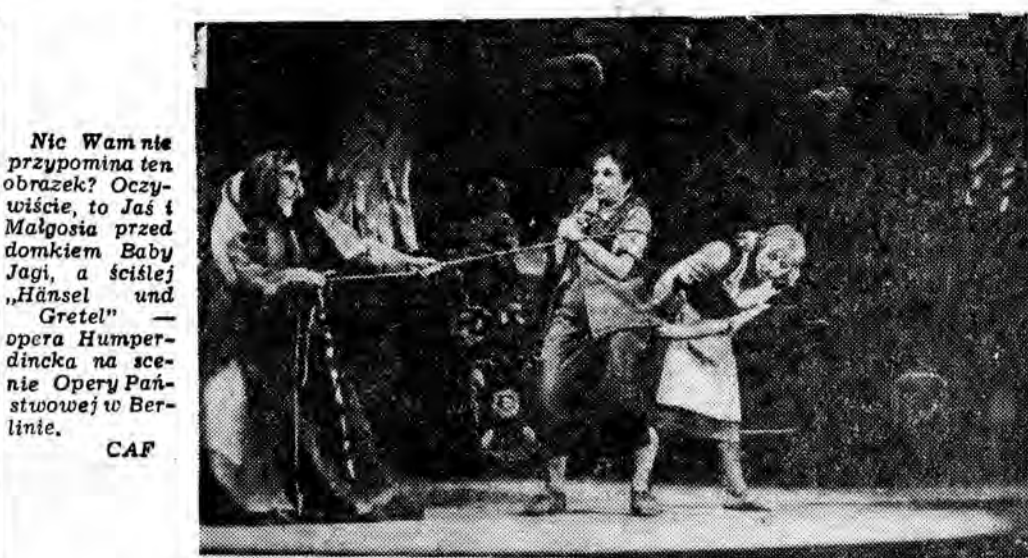
22 XII W PRZEMYSŁU: Polonia Ib - LZS Łańcut (10.00)

TENIS STOŁOWY I LIGA

W KROŚNIE: Karpaty - Start Łódź (niedziela - 10.00)

SIATKÓWKA LIGA OKRĘGOWA (męska)

W GORLICACH: Karpaty - Grunwald Rzeszów LZS Jasio - LZS Sonina Karpaty - LZS Sonina LZS Jasio - Grunwald W RZESZOWIE: Brzożovia - Siarka Resovia - Stal St. Wola Brzożovia - Stal St. Wola Resovia - Siarka

Nic Wam nie przypomina ten obrazek? Oczywiście, to Jaś i Małgosia przed domkiem Baby Jagi, a ściślej „Hänsel und Gretel” - opera Humperdincka na scenie Opery Państwowej w Berlinie. CAF

„Jarmark filmów” - eksperyment udany

Największym polskim potentatem filmowym jest Centralne Archiwum Filmowe. Przeglądając spisy posiadanych przez nie filmów, niestety kinomaniom serce pękło z zazdrości, że nie może ich zobaczyć. CAF nie należy na szczęście do przedsiębiorstw-chocimków, które lubią wyłącznie udostępnić albo ewentualnie udostępnić swoje zbiory tylko wtaimniczonemu i przyjacielom.

„Iluzjon” - kino starych filmów zostało w tym celu stworzone w Warszawie. W tym celu stworzone w Warszawie. W tym celu stworzone w Warszawie. W tym celu stworzone w Warszawie.

Zestaw „I Jarmarku filmów” (możemy tę imprezę już numerować, gdyż obecnie, po udanym debiucie, CAF zamierza organizować dalsze) obejmował 6 filmów, wyprodukowanych w latach 1922 - 1933; w ostatnim okresie kinematografii niemieckiej i dniach twórczości pierwszych filmów dźwiękowych. Przedstawiono film niemiecki pt. „Sherlock junior” wykonany w 1924 r. w wytwórni Metro-Goldwyn-Mayer (USA) przez reżysera Bastera Keatona, świętego komika, który kreował również główną rolę. Niema kinematografia niemiecka reprezentowała „Dusze bez steru” według powieści Margarety Boehme p.n. „Dzienne upadłe dziewczyny”, reżyserii sławnego Wilhelma Pabsta oraz „Cienie” ekspressionistyczny film z 1922 r. uwieczniony za arcydzieło niemieckiej twórczości filmowej. Reżyserował Arthur Robison. Ostatnim filmem z tej grupy był obraz reżysera Ernsta Lubitscha według powieści Oscara Wilde pt. „Wachlarz lady Win demerre”, produkcja USA, rok 1925.

samemu sutora. Pomimo że „Niebieskim motylem” stała się nie tylko nazwisko Marleny, bardzo młodej wówczas jeszcze aktorki, prawdziwą kreację stworzył tu Emil Jannings w roli profesora. Przegląd zamknął film René Clair'a z 1933 roku pod tytułem „14 Lipca”.

Nie tu miejsce na analizę poszczególnych filmów. Stwierdzić jednak należy, że zestaw był dobrze obmyślony i ułatwił m. in. orientację w estetyce filmu niemieckiego oraz w problemach twórczości kinematografii dźwiękowej.

Projekcję uzupełnił wykład dr Alicji Helman na temat dawnej i współczesnej sztuki filmowej.

Na marginesie, tej ze wszelkich miar pożytecznej i udanej imprezy nasuwa się kilka uwag, które warto by zrealizować, przygotowując następną „Jarmarku filmów”. Otwarciu kolejnego cyklu filmów należałoby poprzedzić prelekcją, wprowadzającą w jego tematykę, a każdy film, krótkim słowem wstępny. Odczytanie gotowych, lepiej czy gorzej opracowanych materiałów, przygotowanych bez konkretnego adresu! Jest mniej komunikatywny i nie zastąpi „bezpłodnego słowa”. Barażo cenna byłaby obecność teoretyka filmowego lub krytyka przez całą imprezę, a przynajmniej na dyskusji w Klubie Filmowym. „Jarmark” ma przecież na celu nie tylko pokazanie starych filmów - jak to powiedział przedstawiciel CAF Tadeusz Faciewicz - lecz również popularyzację filmu jako jednej z gałęzi sztuki.

M.C. Guziolok

PARYSKA MODA NA WIOSNĘ 1964

Na zdjęciu Suknie z jedwabiu w duży wzór kwiatowy na kontrastowym tle, bez rękawów z piórkim łódkowym dekoltem. CAF

W związku z nasileniem ruchu pasażerskiego w okresie przedświątecznym PLL „Lot” Oddział w Rzeszowie uruchamia w dniu 24 XII 1963 r. cztery połączenia z Warszawą. Odloty z Rzeszowa: o godzinie 7.15, 11.15, 13 i 15.15. Odjazd autobusu na 40 minut przed planowanym odlotem. K-2505/1

OGŁOSZENIA RÓŻNE SPRZEDAM czarne pianino ewentualnie zamienię na fortepian. KOWAL Alfreda zgubiła legitymację szkolną Technikum Ekonomicznego w Rzeszowie. G-2622/L. Warunki do omówienia Rzeszów, ul. Staszica 7 m. 28. G-2615/L. Druk. Rzesz. Zakł. Graf. B-3

Uran w Egipcie?

Dziennik „Le Progres Egyptien” zamieścił raport z pracy ekip geologicznych poszukujących minerałów radioaktywnych na pustyni wschodniej (tj. terenach między Nilem a Morderem Czerwonym). Specjaliści sądzą, iż zalegają tam poważne złoża rud uranowych. Poszukiwania prowadzone są w trzech etapach. Najpierw dokonuje się zwiadu lotniczego, przy czym lekkie aparaty latają nisko nad ziemią, rejestrując zmiany wskazań licznika Geigera. W drugim etapie wyruszają na pustynię ekipy geologów ustalających przyszłe miejsce poszukiwań, w trzecim zaś - grupy robotników dla pobrania wstępnych próbek. Jest to ciężka praca, wymagająca hartu i dobrej organizacji.

Radanie domowe 199 15 XII 1963

Temat: Przed świętami

Wraz z upływem oprowadzaniem plan pracy na cały Tydzień przed świętami:

16 XII Narada redakcyjna na temat „jak spędzić święta”

Prezentacja filmu „Wielki tydzień”

17 XII Narada redakcyjna z udziałem pracowników kulturalnym Referat wygłosi mama.

Wskazywać uwagi nie będzie

18 XII „Dawno nie było” referat wygłosi tato.

19 XII mama robi porządek

Tato do koleżki po pracy

20 XII mama robi porządek

21 XII mama robi porządek

Tato po robotach i dźwięki

22 XII mama pięknie śpiewa

Tato prosi o pomoc

23 XII mama robi porządek

Tato do koleżki po pracy

24 XII mama robi porządek

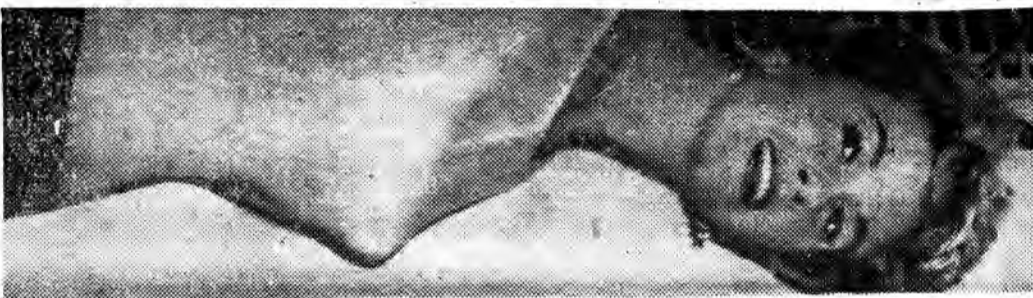
Tato do koleżki po pracy

25 XII mama robi porządek

26 XII Tato leży chory na Nowy Rok.

TYLKO DLA KINOMANÓW

Nowy polski film uprzedzonym na ekranie na „Yokmok”, do odbudowy nosi tytuł „Yokmok” i został zrealizowany przez Stanisława Mozdzanowskiego we-

trafi uciągnąć samotnika z w nim interesującą poką- zane wnętrza (i pomysł) te- chniczną, na której le- Kłoci się, filitry, spiewa, przez władze śledcze, po- szująca północy swój jacht, by uratować wejście do portu u chwały niebezpie- czeństwa. Ten główny uc- tek filmu przypołożony jest kilkoma innymi. Jest więc tu trochę sensacji, bójki, szajka speców od przemysłu ludzi itp. „urozmaicenia”. W sumie oglądany utworz- uprzywilejowany się pozynu- nie na te liczące nieup- palow ekranowych z osła- tego okresu, przy czym to znacznej mierze jest to za- sługa paru aktorów: Bogdan Baer (kapitan por- ta) i Emil Karwicz (Gar- tuch z „Yokmoka”), Obok nich grają: Beata Tyszkie- wicz, Barbara Modalska, Leon Niemczyk, Marian Łacz, Stanisław Mikulski i inni.

Amerykańska szeroko- kromowa komedia Michalea Gordona „TELEFON TO- WARSZYSKI” powtórza sie- reotopną strukturę utwo- rów tego gatunku, nie um- sząc nic nowego, ale jest nimno uszyszko przysio- nym filmem rozrywko- wym. Główną rolę grają

W różna tma i ostatnie opa- dy śmiech spowodowały og- wienie wśród dźwięki zwięz- ny leśny w Bieszczadach. Pa- szczerowie przazędający ub- niedzieli w godzinach rannych autobusem PKS wjeździł pod Nowosiedkami w pobliżu Bal- grodu dwa wiatki, stojące na skraj lasu. Niecodzienny w- dole wywołal zrozumiałą sen- sację w okolicy.

Przygotowania do sezonu zli- mowego polowań trwają w bieszczadzkiej lasach, w całej pęchł M. in. nadleśnictwo We- tina założyło w miejscowości Zaubyż znow, ambone na wiatki. Jest to specjalne urządzenie, w którym umieszczono zwiłoki padłego kota, mające przy- ciągnąć wiatki, dzięki czemu po- zostawia one w spokoju in- tenciarz w okolicznych gospo- dactwach.

W najbliższych dniach u- kaze się na półkach księga- rskich nakładem „Iskier” interesująca książka: Ed- munda Ormanczyka pt. „Ciekawa historia ONZ”. Cennym uzupełnieniem publikacji jest „Mała ency- klopedia ONZ” obejmująca 500 haseł. Oprawa graficzna na - Eryka Lipińskiego.

Neutrony pomagają wykryć zbrodnię

Zaawansowana technika spektroskopii jądrowej mo- że być pomocna w wykry- ciu zbrodni - oświadczone na konferencji naukowej

Kuracja odchudzająca

William Dorward me- szkający w Dundas (Szkocja) nie mógł osiągnąć na krześle, by go nie za- lamac ani też wstać do normalnego samochodu, ani też - co go bolalo najwięcej, przejść przez kotowrotek u wejścia na stadion, aby oglądać za- wody sportowe.

Tak było w roku ubie- głym. W wieku 62 lat Dorward ważył 218 kg i był uważany za naj- grubszego człowieka Eu- ropy. Lekarze bojąc się o stan jego zdrowia, gdzie został poddany drażnieniu 16 dni otrzy- wał dziennie 2 małe ka- loryczne pigułki oraz fi- lizankę herbaty bez cu- kru w ciągu następnych 12 dni - jedynie kawka- lek kurczaka na dobie.

Po roku takiej kuracji Dorward odchodził szpital. Obecnie waży 101 kg. Radość je- go jest ogromna.

Neutrony pomagają wykryć zbrodnię

w San Diego (USA) poświe- conej spektroskopii. Oma- wiano tam ciekawą metodę pozwalającą odróżnić naj- mniejsze pyłki rozmatłych substancji i zidentyfikować ich pochodzenie.

Metoda ta opiera się na badaniu protonów neutron- nych strumieniem neutron- pochodzących z reaktora ją- drowego. Neutrony wywo- łują w próbie charakterys- tyczne przemiany jądrowe; powstałe w ten sposób izo- topy oddziaływały i bada za pomocą spektroskopu.

Nowa metoda ma już za sobą poważne sukcesy. Tak np. uczeni potrafili odróż- nić w jednym ładunku przemianowego opium nar- kotyku otrzymanym z Chinach, i z maków wyhodowanych w Meksyku. Ślad truci- ny znaleziono na jednym włosie ludzkim. Drobnym u- lamkiem szkła zapalnika w szwajcarskiej podległości me- żczyzny po zbadaniu neutro- nami stał się dowodem wia- domania: był to bowiem od- lamek szkła z szyby wysta- wowej. Niedostarczalne go- lym okiem resztki spalone- go prochu pozwalały ziden- tyfikować zbrodniarza, a nawet rodzaj amunicji, ja- ką się posługiwał.

(NNT-PAP)

Filatelistyka

Ministerstwo Poczty Kra- ju Rad kosmiczny lot do stratosfery „Wostok 5” i „Wostok 6” upamiętniło doniesienia seriami znaczeków pocztowych. Pierwszy zna- czek przedstawia lot- nika kosmonautę puł- kownika Waleriego Fedoro- wicza Bykowskiego, drugi znaczek - piętuszką kobietę kosmonautkę Walerię Tierszkową, a trzeci - to plastyczna rzeźba Michina „Robożnik i ciotop” z pau- lonu wystawiany w Paryżu 1937 i wystawiany w Moskwie 1938.

Następna seria składa się z dwóch znaczków, z tego dwa znaczki połączone razem z portretami paru kosmonautycznej oraz por- tret Walerię Tierszkowej na tle kuli ziemskiej i orbity okołoziemskiej.

3

NESTRUDNO ZGAJDNAĆ

KONIKÓWKA

Word search grid containing the letters of 'PLISGYNOPY' and 'PODDESTZ'.

1905 - 1953

Począwszy od zaznaczonej litery „P” posuwać się ruchem konika szachowego tak, aby z podanych liter odczytać 10-wyrazowe, aktualne rozwiązanie.

REBUSIKI JEDNOWYRAZOWE

Z elementów każdego z dwu rysunków odczytać nazwę górskiej miejscowości. Za trafne rozwiązanie przynajmniej jednej z tych zagadek przesyłać do 14 dni pod adresem: Oddział No- win Rzeszowskich w Przemysku, ul. Warszalskiego 15, -Zagadki z nr „301 (4512)”, przeznaczone są do rozło- rowania 3 nagrody (Dony książkowe).

ROZWIĄZANIA I NAGRODY z nr 259 (4470)

Kombinatka: „Lepsza zła przawda niż obudła” (Ue- war, żerdź, plaża, osina, znicz, marża, złość, ooba, akas, opium, radar, hanna). Celem odczytania rozwi- zania należało podnieść o jedna kratkę co drugi rząd pionowy. Szaradka Ilterowa: „Hipokryzja” (nop, kry, rok, hak, piak, ha). Nagrody wylosowali: I Jan Lubaczewski - Rzeszów, II Zbigniew Pastuszek - Cisna, III Maria Myrta - Brzozów. (Nagrody wysłano 7 XII br.).

